

دکتر محمد رضا حسینی مدیر برنامه‌های صندوق کودکان سازمان ملل (یونیسف) در جمهوری اسلامی ایران

محلی همکاری خودش را با وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی شروع کرد.

یونیسف در سال ۱۳۶۸ با وزارت بهداشت و درمان برنامه مشترکی در زمینه سلامت کودکان و واکسیناسیون کودکان زیر یک سال را در ایران شروع کرد، که بیش از ۸۰ درصد کودکان زیر پوشش این طرح قرار گرفتند. از سال ۱۹۹۰ میلادی بعد از کنفرانس جهانی سوادآموزی برای همه تا سال ۲۰۰۰ که در «جومتین، تایلند» برگزار شد، یونیسف نقش فعالی را در زمینه آموزش اولیه شروع کرده است.

در «کنفرانس جهانی آموزش برای همه» جامعه بین‌المللی از جمله تمام دولتهای جهان متعهد شده‌اند تا به افزایش چشمگیر فرصتهای تحصیلی برای بیش از یکصد میلیون کودک و تقریباً یک میلیارد فرد بزرگسال که دو سوم آنان را زنان و دختران تشکیل می‌دهند مبادرت ورزند، افرادی که در حال حاضر بهیچوجه به امکانات آموزش اولیه دسترسی ندارند.

برای رسیدن به این اهداف اتخاذ تمهیدات زیر ضرورت دارد:

- توسعه فعالیت‌های پرورشی کودکان در سنین قبل از دبستان

- دسترسی همگانی به آموزش اولیه شامل تکمیل تحصیلات ابتدایی با کسب آموزش‌های معادل برای حداقل هشتاد درصد از کودکان در سن دبستانی همراه با تأکید بر تقلیل نابرابریهای جاری بین پسران و دختران

- کاهش سطح بیسوادی بزرگسالان به نصف همراه با تأکید بر سوادآموزی زنان

- ارائه آموزش‌های حرفه‌ای و آماده‌سازی برای کسب اشتغال

- افزایش امکانات کسب دانش، مهارتها و ارزشها با استفاده از کلیه مجاری آموزشی از جمله رسانه‌های ارتباطاتی نوین و سنتی با این هدف که کیفیت زندگی

• مقدمه

جهت آشنایی خوانندگان عزیز با اهداف و برنامه‌های سازمان یونیسف در ایران، مصاحبه‌ای با آقای دکتر حسینی انجام شد که ضمن تشکر از ایشان توجه شما را به مشروح این مصاحبه جلب می‌نمایم.

ماهنامه تربیت

■ آقای دکتر حسینی ضمن معرفی خودتان، مختصری از فعالیت‌های یونیسف را برای خوانندگان ماهنامه تربیت تشریح فرمایید.

□ اینجانب پس از اخذ دیپلم در ایران برای ادامه تحصیل به هندوستان رفتم و در رشته داروسازی موفق به اخذ درجه دکترا شدم. در این مدت با برنامه‌های کشورهای هند درباره تنظیم خانواده همکاری داشتم و نیز درباره رابطه آموزش و بهداشت تحقیقاتی را انجام داده‌ام. سپس همکاری من با سازمان یونیسف شروع شد که الان نیز به عنوان مدیر برنامه‌های صندوق کودکان سازمان ملل در جمهوری اسلامی ایران مشغول خدمت برای هموطنان عزیزم می‌باشم. سازمان یونیسف از اوایل دهه ۱۹۸۰ میلادی برنامه‌هایش را دوباره درباره بهداشت در دنیا شروع کرده است. در ایران نیز سازمان در زمینه بهداشت مادر و کودک، کنترل بیماریهای اسهالی، واکسیناسیون و تربیت ماماها

کودکان و خانواده‌ها بهبود یابد.

■ در دهه ۱۹۹۰ شاهد دو حرکت بزرگ جهانی برای کوه‌کان بودیم، یکی کنفرانس سوادآموزی برای همه تا سال ۲۰۰۰ و دیگری اجلاس جهانی سران ملتها برای کودکان، نتایج این حرکتها در ایران و جهان را چگونه ارزیابی می‌کنید و چه تمهیداتی برای تحقق اهداف اجلاسهای فوق به عمل آمده است؟

□ در رابطه با کنفرانس سوادآموزی برای همه تا سال ۲۰۰۰، یک تیم بسیار قوی از ایران به ریاست دکتر محمدعلی نجفی وزیر محترم آموزش و پرورش در کنفرانس مقدماتی در داکا و نهایی در بانکوک شرکت کرد و استراتژی ایران تا سال ۲۰۰۰ در زمینه‌های سوادآموزی ابتدایی و آموزش بهداشت در مدارس را تبیین کرد.

فعالاً ما برنامه مشخصی را شروع نکرده‌ایم، فقط اهداف و استراتژی تعیین شده است. اقدامهای اجرایی در چارچوب برنامه‌های ۵ ساله توسعه اجتماعی و اقتصادی دولت منظور شده است. برای رسیدن به این هدف علاوه بر برگزاری کنفرانسها، دولتها باید تعهد سیاسی داشته باشند و تا تعهد سیاسی نباشد هیچگونه دستاوردی نصیب ملتها نخواهد شد. اجلاس جهانی سران دولتها برای کودکان با شرکت رهبران بیش از هشتاد کشور و ۷۰ نماینده ریاست جمهور، در مقر سازمان ملل برگزار شد. که هدفهای دنیا را برای کودکان در دهه ۱۹۹۰ مشخص می‌کرد. سران دولتها طی اعلامیه جهانی بقاء، توسعه و حمایت از کودکان و برنامه اجرایی برای اجرای اعلامیه جهانی بقاء، توسعه و حمایت از کودکان در دهه ۹۰ را تدوین و به دولتها ابلاغ کردند.

■ آقای حسینی جهت اطلاع خوانندگان عزیز درباره محتوای اعلامیه اجلاس، ممکن است درباره اهداف آن توضیح بیشتری بفرمایید.

□ اهداف عمده این اجلاس که طی اعلامیه جهانی برای دولتها ابلاغ شده است عبارتند از:

الف: سلامت و آموزش زنان

□ توجه خاص نسبت به بهداشت و تغذیه دختران و زنان باردار و شیرده

□ دسترسی کلیه زوجها به اطلاعات و خدمات ضروری برای جلوگیری از بارداری در سنین بسیار پایین، و با فواصل کم یا بیش از اندازه، در سنین بالا

□ دسترسی کلیه زنان باردار به مراقبتهای پیش از زایمان، ماماهاى آموزش دیده حین وضع حمل

□ دستری همگانی به آموزش اولیه همراه با تأکید ویژه بر

آموزش دختران و تسریع در برنامه‌های سوادآموزی زنان

ب: بهداشت و تغذیه

□ کاهش میزان فعلی سوءتغذیه در میان اطفال زیر پنج سال

به نصف میزان سال ۱۹۹۰

□ حذف کامل اختلالات ناشی از کمبود «ید»

□ اشاعه دانش و خدمات حمایتی جهت افزایش تولید مواد

غذایی به منظور تضمین امنیت غذایی خانوار

ج: سلامت کودک

□ ریشه‌کنی جهانی بیماری فلج اطفال تا سال ۲۰۰۰

میلادی

□ محو موارد ابتلا به کزاز پس از ولادت

□ حفظ سطح بالایی از پوشش برنامه‌های واکسیناسیون

(حداقل نود درصد کودکان زیر یک سال تا سال ۲۰۰۰

میلادی) بر ضد دیفتیری، سیاه سرفه، کزاز، سرخک، فلج

اطفال، سل و واکسیناسیون کزاز در مورد زنان در سنین

باروری

□ کاهش موارد مرگ ناشی از عفونت‌های حاد تنفسی در

اطفال زیر پنج سال به میزان یک سوم

د: آموزش اولیه

□ توسعه فعالیت‌های مربوط به تکامل کودک در سالیان اولیه

زندگی از جمله تمهیدات مناسب و کم هزینه متکی بر

خانواده یا اجتماع

□ دسترسی همگانی به آموزش اولیه، و تحصیل تعلیمات

ابتدایی توسط حداقل هشتاد درصد از کودکان واجب‌التعلیم

از طریق آموزش رسمی یا آموزش‌های غیررسمی

□ کاهش نرخ بیسوادی بزرگسالان به میزان حداقل نصف

سطح سال ۱۹۹۰ همراه با تأکید بر سوادآموزی نسون

□ افزایش توانایی دستیابی افراد و خانواده‌ها به دانش،

مهارتها و ارزشهای ضروری برای زندگی بهتر از طریق

کلیها مجاری آموزشی

ح: کودکان در شرایط دشوار

□ فراهم آوردن امکانات حمایت از کودکانی که در شرایط

دشوار به سر می‌برند (مانند کودکان یتیم، خیابانگرد، آواره،

معتاد، قربانیان جنگ و بلایای طبیعی و بشر ساخته،

کودکان اسیر در چنگال خودفروشی، قربانیان آپارتاید و

اشغال خارجی) و مقابله با علل ریشه‌ای منجر به بروز این

شرایط.

■ برای کنفرانس اهداف کشوری تعیین شده است، جمهوری

اسلامی ایران برای رسیدن به این اهداف چه اقداماتی انجام داده است؟

□ برگزاری اجلاس سران دولتها با بحران خلیج فارس همزمان بود، لذا تیم ایرانی نتوانست در این اجلاس شرکت کند. بدین منظور، در ماههای آتی طی سه تار کشوری یک روزه این اعلامیه به امضای ریاست محترم جمهور خواهد رسید. بعد از آن برنامه های ایران در دهه آینده مطرح و مدون خواهد شد.

برنامه های کشوری که انجام شده است؛ بررسی کمبود یُد در نزدیکی های امام زاده داوود است که از فراوانی بیشتر برخوردار است، با همکاری تیم مشترکی از دانشگاه تهران و شهید بهشتی و انستیتو بهداشت و سازمان یونیسف در ایران، قابل توجه این که کمبود یُد با فراگیری کودک ارتباط مستقیم دارد و یکی از عوارض کمبود یُد اختلال در رشد ذهنی کودک است.

ایران یکی از کشورهایی است که به علت وضعیت جغرافیایی کمبود یُد خیلی شایع است.

در زمینه بحرانها در ایران تلاشهایی داشته ایم. بعد از قبول قطعنامه ۵۹۸ با همکاری وزارت بهداشت و درمان و آموزش پزشکی حدود ۱۲۰۰ خانه بهداشت و ۲۰۰ مرکز بهداشتی را بازسازی و راه اندازی و تجهیز امکانات کرده و نیز در زمینه احیای مراکزی که در اثر زلزله و سیل از بین رفته بودند با وزارت بهداشت همکاری داشته ایم.

■ همه ساله یونیسف هزینه ای بالغ بر یک میلیون دلار برای بخشهای مختلف نیازهای بهداشتی و آموزشی کشورها هزینه می نماید، در سال گذشته و جاری چه میزان از این اعتبارات در ایران به نفع کودکان جامعه ما هزینه شده است؟

□ بوجه یونیسف در ایران یک میلیون دلار است. و در زمینه های بهداشتی فقط بهداشت مادر و کودک هزینه

می شود این بودجه جاری سازمان است و علاوه بر این اگر در زمینه بهداشت پروژه هایی داشته باشیم، سازمان یونیسف تا حدودی بودجه اش را تأمین می کند.

سازمان امسال حدود شش میلیون دلار برای آوارگان عراقی در زمینه های بهداشتی - درمانی اردوگاهها هزینه کرده است، که این علاوه بر بودجه جاری سازمان بوده است.

■ آیا برنامه پیشنهادی برای ایران، به سازمان یونیسف ارسال داشته اید؟

□ بله. در زمینه بهداشت و آموزش کاربردی به دفتر مرکزی یونیسف پیشنهادهایی کرده ایم و امیدواریم بودجه ای را علاوه بر بودجه جاری تحت پروژه خاص دریافت بکنیم. با هماهنگی هایی که با دفتر آقای دکتر نجفی وزیر محترم آموزش و پرورش و نیز معاونت محترم پژوهشی وزارت آموزش و پرورش شده است، پروژه ای را به عنوان نمونه در یک استان پیاده خواهیم کرد و در صورت موفق بودن و نیز کسب تجربه به سایر استانهای کشور نیز تعمیم خواهیم داد.

■ وضعیت بهداشتی و آموزشی کودکان جامعه ایران را چگونه ارزیابی می فرمایید؟

□ ایران جوانترین قشر جامعه را دارد یعنی این که بار عظیمی بر دوش وزارت آموزش و پرورش است. درصد بالایی از کودکان احتیاج به مدرسه و معلم و کلاس دارند. با توجه به گستردگی این شبکه و نزدیک هفتاد هزار روستا، احتمال بوجود آمدن ناهنجاریها در آموزش و پرورش یک امر طبیعی است. فراهم کردن امکانات آموزشی برای همه تا سال ۲۰۰۰ یکی از مشکلات عمده نظام آموزشی ایران است. امیدواریم ایران با امکانات موجود و با برنامه ریزی دقیق بتواند به موفقیت در زمینه سوادآموزی و بهداشت و تغذیه کودکان دست یابد.